

# CLUJUL

R O M A N E S C

**Redacția  
și  
Administrația**

Cluj Reg. Maria 14  
TELEFON 124

Anunțurile se pri-  
mesc după tarif.

Librăria Anca  
Cluj, Piața Unirii 32.

**Abonament:**

Pe un an Lei 160.—  
Pe 1/2 an „ 80.—  
Pe 1/4 an „ 40.—

Pentru Străinătate:  
Pe un an Lei 320.—  
Pe 1/2 an „ 160.—  
Pe 1/4 an „ 80.—

Pentru America  
Pe un an 2 dolari

Manuscrisele  
nu se înapoiază.

Director-Proprietar: Alexandru Anca.

**ZIAR INDEPENDENT**

Un exemplar 3 Lei.

## Alegerile comunale

**Guvernul se pregătește de plecare? — Modalitatea alegerilor comunale.**

Di Duca, ministru de externe, a declarat la adunarea liberală în Pitești, că la toamnă vor avea loc alegerile comunale.

Ministerul internelor lucrează cu toată forța la alcătuirea listelor alegătorilor, în cari liste se susține, că se au în vedere interesele liberalilor, cari se pregătesc să plece, dar voesc, ca după guvernul, care ar urma după ei, să aibă sprigin prin rezultatul alegerilor comunale în revenirea la guvern, ajutoarați de nouile organe comunale, cari ar fi în majoritate liberale, după cum plănuiesc liberalii.

Guvernul actual speră ca urmașul să-i fie un guvern neutru, sub egida căreia s'ar face nouile alegeri parlamentare în primăvară. Liberalii însă speră, că acest guvern nu va putea rămânea la putere mai mult de 1—2 ani și apoi vor putea veni din nou ei, cu ajutorul nouilor funcționari comunali, aleși sub egida liberală.

**Alegerile comunale** deci din acest punct de vedere au mare importanță atât pentru guvernul liberal, cât și pentru opoziție și deci avem în perspectivă la toamnă mari și vehemente lupte în alegerile comunale.

Să-și de-a deci fiecare cetățean silița, ca să se înscrie în listele alegerilor comunale, căci aceste vor fi determinate și în alegerile parlamentare, cari vor avea loc la primăvară.

Normele alegerilor comunale s'au stabilit deja.

În sensul legii administrative, care s'a votat în 10 Iunie, consiliile comunale se aleg direct în proporția de 3/10 de către alegătorii comunali, pe baza listelor de alegători comunali; 2/10 din membri consiliilor fiind funcționari comunali, conducători, iar 2—7 membri putând fi și femei chemate.

În comunele orașenești cu peste 100.000 locuitori se aleg 30 membri, cu locuitori până la 100.000 în total 24 membri, cu locuitori până 50.000 în total 18 membri, cu locuitori până la 25.000 în total 15 membri, iar cu locuitori sub 10.000 12 membri. În comune rurale, fără considerare la numărul locuitorilor, se aleg 9 membri. În afară de aceștia se aleg și membri supleanți, cari nu pot fi mai mulți decât 1/3 a membrilor ordinari.

La alegerile județene 1/10 de asemenea se aleg de către alegătorii comunali și anume: în județele cu peste 400.000 locuitori 36 membri; iar sub acest număr de locuitori 24 membri și 1/10 membri supleanți.

După normele indicate, câte un membru trimite în consiliile camerile de industrie și comerț, cele agricole și cele de muncă.

Alegerile se fac pe timp de 8 ani reînnoindu-se din 4 în 4 ani și drept de alegere are fiecare cetățean român, care a trecut de 21 ani și s'a înscris în listele de alegători, care se fac din

oficiu și cari după terminare se afișază timp de 10 zile.

Alegătorilor li-se pretinde, ca să locuiască în comuna respectivă cel puțin un an; funcționarilor însă nu li-se pretinde aceasta.

Candidările se anunță cu 8 zile înaintea alegerilor: orașele la președintele tribunalului, iar comunele la judecătorii competente, listele de candidare semnându-le cu 25 alegători.

## Afacerea Rudolf Mosse

**Consiliul comunal este interesat? De ce întârzie sancțiunile? Serviciul reciproc?**

Primăria couunală nu a luat încă dispoziții contra firmei streine Rudolf Mosse, care în Cluj pocește succesiv străzile, cu niște table de tarabă, cu cari a desfigurat și Piața Unirii, transformându-o într'o mahala de figătime și dejosând prestigiul estetic al orașului, sub protecția Primăriei.

Lumea este de părerea, că dispozițiile necesare contra firmei Rudolf Mosse pentru restabilirea frumuseții orașului nu s'au luat din motivul, că reprezentantul firmei, anume Leonard Paukerow, din când în când laudă în anumite ziare din București pe câte un potențiat comunal și astfel, aceștia caută să-l servească pentru "meritele" câștigate în laudarea acestor potențiați, servicii, cari au provocat indignarea și scandalizarea publicului.

În rândul trecut am amintit, că Leonard Paulcerow, reprezentantul firmei indicate a uneltit și contra Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat pentru a-i lua dreptul de afișaj și că, după cum se vede — i-a reușit — în parte planul. Dar ne întrebăm, cum a putut Sindicatul tolera în sânul său un membru, care a uneltit contra intereselor sale?

În ce privește Primăria, publicul se întreabă: pot fi deservite interesele orașului și românilor unora pentru laudarea acelora, cari, neputându-și câștiga merite prin muncă, își caută prin auto-reclame în ziare?

Publicul așteaptă dispoziții în favoarea restabilirii frumuseții orașului! Ori mâna... mâna spală? M.

## Războiul din Maroc

În Maroc, rificabilii au ocupat principalul oraș Taza, ajungând în apropierea capitalei Fez și tăind linia de alimentare a francezilor. Francezii, observând succesul rificabililor, au numit un nou comandant, pe generalul Petain, care după generalul Liautey este deja a treia combinație. Este interesant, că șeful Statului-Major rificabil, este, după cum se afirmă, un ungar, Gyulai Árpád, fost detectiv în Cluj și care după încheierea tratatelor de pace s'ar fi dus cu alții în legiuni streine, ca să se poată valida. Astfel a ajuns în tabăra rificabilă, unde în legiunile streine s'ar fi distins în mai multe rânduri și în urma acestora ar fi ajuns șeful Statului-Major rificabil.

## Adunarea Sfatului Negustoresc

**Lipsa de interes. — Complectarea comitetului. — Hotărârile.**

Sfatul Negustoresc a convocat adunări în mai multe rânduri în ultimul timp însă nu s'a prea manifestat interes pentru aceste adunări. Astfel s'a întâmplat și Duminecă, la a doua adunare convocată pentru complectarea comitetului și pentru discutarea unor chestii actuale. Cu toate aceste complectarea comitetului s'a făcut, alegându-se, noi membri Leb Micșa, Horosz Ignat și Vonica Dumitru, iar membri supleanți Katz Ignat, Sallak Desideriu și Anghel Moise.

Președintele și secretarul general în cuvântările de deschidere nu au uitat să amintească desinteresul comercianților față de Sfatul Negustoresc și neglijența achitării cotizațiilor etc. și au propus și ales o comisie de 5 pentru a aduna membri și a încasa cotizațiile restante. S'a mai adus în discuție și chestia organizării orelor de închidere, impozitelor pe cifra afacerilor și s'a hotărât să se înființeze și cursuri de franceză, engleză stenografie și contabilitate, pe lângă cursurile de română și esperanto.

Comercianții de altfel nu sunt mulțumiți cu actual comitet și din acest motiv se manifestă desinteresul față de Sfatul Negustoresc, care ar trebui să fie un mai intensiv reprezentant al comercianților și nu a câtorva oameni. Atunci ar fi mai mare interesul față de această organizație și n'ar avea apoi motiv să spună cineva, fie chiar președinte, că comercianții nu manifestează interes pentru organizație.

Deocamdată atât!

## Orele de închidere

**Nemulțumirile comercianților și publicului**

Orele noi de închidere, după cum am amintit în rândul trecut, au stârnit enorme nemulțumiri atât în cercurile comercianților, cât și ale publicului, care în cele mai multe cazuri nu poate să-și facă târgurile atunci, când are timp.

Comercianții se plâng, că prin nouile ore de închidere li-se cauzează enorme pierderi, fiind siliți să închidă tocmai, când ar avea mai mulți clienți. De pildă cărciumele sunt siliite să deschidă în sărbători după masă, iar înainte de masă sunt obligate să țină închis, cu toate că lumea dimineața obicinuește să ia câte o țuică etc.

Comercianții de altfel se pregătesc să protesteze contra restricțiilor de închidere, cari în Ardeal nu se potrivește, fiind reglementată munca prin contracte colective.

## În atenția femeilor!

În editura Al. Anca din Cluj a apărut o broșură foarte bine îngrijită cu modele de țesături românești datorită dnei Maior Chodora, profesoară. Această broșură costă 65 Lei plus 5 lei porto.

## Ravagiile ploilor

**Amânarea achitării impozitelor în teritoriile dăunate. — Pentru dăunați s'au cerut cereale.**

Am arătat deja în numărul trecut ravagiile, pe cari le-au cauzat ploile în unele regiuni, distrugând aproape întreaga recoltă.

Cele mai mari daune au avut loc în regiunea Bihor—Sătmar și pe Sălaj, unde aproape nimic n'a rămas din recolte.

În teritoriile daunate, între cari în primul rând în Sălaj, s'a amânat și încasarea impozitelor, agricultorii neavând din ce face parale. Prefectura Bihor pentru dăunați a cerut și cereale, nerămânându-le nimic țaranilor din recolta nouă. În alte regiuni de asemenea s'au cerut ajutoare, iar Consiliul de Miniștri, după cum am amintit, a hotărât deasemenea să-i desdauneze pe aceia, cari au suferit pagube în urma ploilor.

## Liberarea licențelor de beuturi

**— Lămuriri pentru cei interesați. —**

Dela Administrația Financiară, interesându-ne asupra liberării licențelor de beuturi pentru a ne lămurii publicul — ni-s'a declarat, că legea spiritului nesusind încă, nu se acordă nici în prezent noi licenții și nici transcrieri, decât în cazuri excepționale și legale.

Transcrieri de licențe se admit numai în cazul, când petenții sunt succesori direcți ai foștilor copii etc. ai acestora. Transcrieri de pe un local pe altul, pe același nume, se admit, după constatarea unei comisii, care trebuie să-și dea părerea, că n'au nici o obiecțiune în privința noului local.

Aceste sunt normele referitoare la licențele de beuturi spirituoase, până sosește noua lege a spirituoaselor.

## Ieftinirea împrumuturilor

**De ce sunt mai ieftine împrumuturile la băncile române și mai scumpe la băncile neromâne?**

În rândul trecut am amintit, că împrumuturile s'au ieftinit, ajungând la dobânzi de 20—24% la băncile române. Aceste dobânzi vor scădea sub 20%, avându-se în vedere proiectul, care cu toate cheltuielile, nu admite să se ia dobânzi mai mari de 20%.

Băncile neromâne, în special cele maghiare în prezent cu toate aceste continuă să ia minimum 36% interese după capital.

Motivul este, că băncile române mai mari primesc reescont mai mare, pe când cele mai mici și cele neromâne, în cele mai multe cazuri nici nu primesc reescompt dela Banca Națională și astfel se împrumută dela băncile române mai mari. Din acest motiv acordă împrumuturi cu dobânzi mai mari.

Situația, evident, este insuportabilă și ar trebui să se acorde reescompturi și băncilor mai mici, pentru normalizarea dobânzilor, ca să se poată normaliza viața economică.

În străinătate un exemplar 4 Lei.

## Banditismul în Mănăstur

— Noui amănunte. —

În numărul precedent sub acest titlu am relevat unele chestii primite din Mănăstur. În chestiile aceste primim noi amănunte și anume: băiatul despre care era vorba se numește Vasile Albu și nu Găvrilă și se afirmă, că a fost în legitimă apărare, fiind atacat de către cei trei inși, cu cari s'a bătut apoi.

Chestia, că ar fi chemați la comisariatul VI și terorizați câțiva ca să nu facă denunțuri contra băiatului se desmice și prin faptul, că tatăl băiatului nu este la comisariat, ci la circumscripția VI. În afară de omorul cu pedeapsa și câteva bătăi amintite în rândul trecut, familia băiatului nu recunoaște nici cuvintele pe cari unii susțin, că le-ar fi zis băiatul referitor la dorința lui de a mai bea sânge de om etc.

Din parte-ne am lămurit deci chestia din ambele surse: pro și contra, făcându-ne datoria de a fi obiectivi. M.

## Informațiuni

— **Noul guvern jugoslav.** Tratativile întreprinse între guvernamentali și țărăniștii lui Radici pentru o colaborare guvernamentală răușind, s'a format un nou guvern în Jugoslavia, în care și țărăniștii Radici a ajuns ministru, iar partidul Pribicevici, în urma acestei colaborări, se disolvă, după cum se afirmă.

— **Minierii englezi,** cerând socializarea întreprinderilor miniere, au declarat grevă și au avut mai multe ciocniri sângeroase cu polițiștii, manifestând și făcând apel la întreaga muncitorime din lume, ca să le fie solidari.

— **Sustrageri dela armată.** Iosif Szilágyi, fost secretar comunal în Aiton și apoi funcționar la fostul Comisariat de locuințe, a fost arestat împreună cu căpitanul Jonescu, șeful Cercului de Recrutare, pentru sustragerea mai multor tineri dela serviciul militar. În legătură cu aceste vor avea loc mai multe arestări.

— **Consiliul de miniștri,** revenind asupra restricțiunilor reglementării măcinșului, a hotărât să permită fabricarea a trei feluri de făină: albă, brună și de fier, maximând prețul făinei albe la 17 lei, al făinei de fier la 14 lei, după aceste prețuri acomodându-se și prețurile pâinei.

— **Bisericești.** La sărbătoarea sf. Proroc Ilie se va face din partea I. P. S. Sale episcopul Iuliu al Gherlei sfințirea bisericii noastre din Zagra, o fruntașă comună din părțile Năsăudului, care face mari pregătiri, pentru actul acesta să poată fi o adevărată sărbătoare a sufletelor.

— **O gazetă din Moscova** cere, ca numele lunilor Iulie și August să fie schimbate, dându-li-se altele mai proletare. Organul comunist afirmă că aceste luni trezesc idei reacționare a doi împărați romani la cari poporul n'ar mai trebui să se mai gândească astăzi.

— **Examenle de toamnă.** Ministerul cultelor a stabilit în următorul mod termenul examenelor: examenle de primire vor avea loc între 1—8 Septembrie, corigențele între 10—18 Septembrie, examenle de capacitate pentru clasa V între Septembrie 10—25, bacalaureatele între 25 Sept. 10 Oct., iar cursurile se vor începe în 25 Sept.

## Către Domnii Judecători, Advocați și studenți în drept

La Librăria A. ANCA Cluj se afiă de vânzare următoarele cărți juridice:

Procedura Civilă de dr. T. Moșil	
Legea I. din 1911 cu toate modificările și întregirile ce i-s'au adus prin Legi, decrete și ordonanțe și Legea din vechiul regat. Lei 250.—	
Compendiu de drept Civil de Dr. Anca	135.—
Compendiu de Carte funduară de Dr. Anca	60.—
Procedura de concordat forțat de Dr. Anca	80.—
Legea falimentului de Dr. Anca	80.—
Legea de execuție de Dr. Bartha	75.—
Vademecum rom. mag. de Dr. Köves	60.—
Criza Valutară de Dr. Șerban	35.—
Journal de termene Advocatiale	100.—

— La primăria orașului Dej au fost contramandate concediile de vară pentru toți funcționarii, probabil pentru a se putea răzbi cu munca întru conscrierea alegătorilor pentru alegerile comunale.

— **Predarea și preluarea** căilor ferate Someșene a avut loc la 13 l. c. Cu aceasta ocaziune au fost acceptați dintre funcționari în serviciul C. F. R. Dl Director Mesaroșiu și-a dat demisia. Câțiva funcționari mai în vârstă au fost pensionați, alții neposedând limba n'au fost preluați.

— **Mare povoiu** a fost în hotarul comunei Cășei Duminecă în 12 l. c. unde un părăuș de altădată neînsemnat venind dela deal cu furie a nămolit grânele și ierburile de ambele margini și revărsându-și apele tinoase pe o înșămnată distanță a șoselei județene, care n'a suferit de altcum deteriorări mai mari.

— **Scarlatină** s'a ivit în comuna Poptelec plasa Ciachigâr bou. Autoritățile au luat măsuri preventive.

— **Condamnări,** Dl T. V. din Ciachigâr bou a fost condamnat la 1 lună închisoare pentru seducerea unei dame: Condamnatul a apelat contra sentinței. — Un învățător bătaș a fost judecat la amendă de 5000 Lei și trei zile închisoare; sentința nu este definitivă.

— **Petrecere de vară** la Cojocna. Duminecă, 19 Iulie, va avea loc o petrecere de vară în saloanele băilor din Cojocna. Petrecerea este organizată de intelectualii români în favorul bisericii ortodoxe.

— **Radio în România.** Știut este, că parlamentul a votat legea „Radio”-ului Român și astfel în scurt timp România se va aculpa în radio-circulația internațională. Din aceasta ocazie oficiosul amatorilor radioului din Europa centrală „Radio-Welt” din Viena, a înființat în Oradea-Mare o redacție și roagă pe toți amatorii din România precum și pe toți acei, cari se interesează mai de aproape de aceasta, a-și comunica de urgență adresele, domnului redactor Raoul Faragó Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand Nr. 14.

— **Centralizarea Biroului Populației** a stârnit nemulțumiri generale, avându-se în vedere, că toate anunțările de schimbări de locuință se proiectează să se facă la Prefectura Poliției Cluj, după cum se afirmă — pentru evidențierea unui control mai eficace.

— **Dl Dr. Liviu Munteanu,** directorul Prefecturii Poliției Cluj, a demisionat, căutând să se plaseze în serviciu particular, din leașa actuală de funcționar neputându-se susține. Cererea i-a fost aprobată și astfel administrația rămâne mai săracă cu un funcționar destoinic și cinstit, iar publicul cu un regret adând, observând, cum din lipsa de salarii corespunzătoare părăsesc serviciile publice rând pe rând toți funcționarii cinșii.

— **Directorul Conservatorului** în locul răposatului Gh. Dima încă n'a fost numit, dar după toate probabilitățile, va fi numit în scurt timp, avându-se în vedere, că examenle de admitere și cele întârziate vor avea loc la 20 Septembrie, iar cursurile se vor începe la 1 Octombrie. Delegația deocamdată o are dl prof. A. Bena.

— **Schimbări la Uzinele Electrice** Cluj. În urma anchetei comisiei trimise dela Ministerul de interne pentru a cerceta la fața locului gestiunea Uzinelor Electrice Cluj — se svonește,

că se vor face schimbări în conducerea Uzinelor, avându-se în vedere, că comisia trimisă a găsit foarte multe neregule, cari au cauzat orașului pierderi de mai multe milioane lei.

— **Și morții se insoară.** În China e obiceiul, că dacă din întâmplare într'un sat moare un bărbat și o femeie, necăsătoriți sau văduvi, în aceeași zi, familiile morților aduc pe unut la celălalt, cu sicriul, și punându-i lâng'olaltă să dau la mâncări și beuturi, apoi la cimitir îi așteaptă preotul, care primadată le face slujba de cununie, apoi de înmormântare, îngropându-i într'un mormânt.

Grăbiți la Restaurantul

# Esperanto

Abonament lunar 990.

Cupoane de mâncare.  Grădina de vară.

**Cea mai mare firmă românească din Ardeal**

## Alexandru Anca, Cluj

Fabrică de clopote. Mare depozit de Ornate, Icoane și cărți bisericești. Fondat 1908. Mare Librărie și Tipografie. Fondat 1903.



## Nou! O nouă Carte de Rugăciuni. Nou!

Cu onoare Vă anunțăm, că am pus sub tipar în ediția mea, și va apărea în curând cea mai nouă și împrejurărilor actuale cea mai potrivită carte de rugăciuni, învățături creștinești și cântări, intitulată:

## „CĂRAREA FERICIRII”

întocmită din cărțile rituali a Bisericii din orient și alte cărți de pietate de George Mânzat preot în Dej, cu aprobarea Preasfințitului Domn Dr. Iuliu Hossu episcop și a Ven. Ordinariat de Gherla sub Nr. 581—1925.

Aceasta carte de un conținut bogat e întocmită astfel, încât să poată servi spre îndestularea lipselor sufletești a credincioșilor de toată categoria. E cea mai potrivită carte pentru elevii din școalele medii, normale, primare, școlile de adulți și de meserii, pentru cantori, militari, poporul de rând dela sate și orașe de ambele confesiuni.

Intelectualii noștri iubitori de biserică, vor afla în urmă într'ansa, cartea cea mai acomodată pentru trebuințele lor sufletești, iar damele pe lângă tot aceea ce nobilitează și înfrumțează sufletul unei femei, — vor putea avea cartea cea mai elegant executată dintre cărțile de rugăciuni românești apărute până acum.

### Conține capitolele următoare :

Despre rugăciuni. (Învățături).	Rugăciuni înainte și după s. Cuminecătură,
Rugăciuni de dimineață.	Rugăciuni ocazionale.
Rugăciuni la Mănecat.	Cinstitul Paraclis a Pr. V. Maria.
Despre S. Liturghie. (Învățături).	Canon de mângâiere către Domnul Nostru
Rugăciuni la s. Liturghie.	Isus Hristos.
Urmarea s. Liturghii.	Troparele și condacele Învierii.
Rugăciuni la Înșărat (vecerne).	Troparele și condacele sărbătorilor.
Rugăciuni de seară.	Priesne.
Despre Taina Pocăinții. (Învățături).	Troparele morților.
Rugăciuni înainte și după Mărturisire. Cei	Colinzi și cântece de stea.
șapte ps. penitențiali.	Viersuri la morți. (Viersul lui Lazar... Cu
Despre s. Taină a Cuminecăturii.	lacrimi și fiori.
Învățături despre s. Taină a Cuminecăturii.	Cântare de smerenie către Domnul Nostru
Meditație despre s. Cuminecătură.	Isus Hristos.

Se pregătesc în următoarele ediții (legături):

<b>Legată în hârtie fină broșată bucata</b>	<b>Lei 50.—</b>
<b>Legată în hârtie tare carton bucata</b>	<b>65.—</b>
<b>Legată în pânză fină cu cruce aurită bucata</b>	<b>120.—</b>
<b>Legată în Piele Lux și tipărită pe hârtie velină buc.</b>	<b>240.—</b>

În interesul propriu rog să faceți comanda de pe acum deoarece se pregătesc în număr limitat.

La comenzi până la 10 exempl. **Alexandru Anca** librar — Cluj.

### Preț Curent pentru Ornamente bisericești :

<b>Odăjdii (Vesminte preoțești) constă-tătoare din :</b>	două chipuri sfinte pe două părți văpsite pe
1 Felon, 1 Epitrafir, 2 Aere, 2 Mănecuțe,	pânză (chipul după dorință) are 3—4 tăie-
1 Brâu, 1 Acoperitor de sf. potir, în diferite	turi cu posomant aurii sau argințiu prețul
motive și colorii din damast de mătase în ca-	unui prapor dela 3000—6000 Lei fără rudă.
litate deosebite cu prețul de 8000—25000 Lei.	
<b>Prapori :</b>	<b>Mustre de stoffe pentru odăjdii sau prapori</b>
în diferite culori 90 cm. lat 120 cm. lung cu	<b>se trimit numai contra 200 Lei anticipativ.</b>
	<b>La restituirea mustrelor să predau banii.</b>